

6. Forslag til tre fælleskommunale principper på det specialiserede socialområde i region Sjælland (B)

Sagsnr.: 24-012418

Åbent

Kompetence

Byrådet

Beslutningstema

Byrådet kan på baggrund af indstilling fra Socialudvalget beslutte at godkende forslaget om de tre fælleskommunale principper for det specialiserede socialområde i region Sjælland.

Indstilling

Chefen for Handicap og Psykiatri indstiller,

- 1. at** Byrådet godkender forslaget om de tre fælleskommunale principper for det specialiserede socialområde i region Sjælland
- 2. at** Byrådet tager den videre proces til efterretning.

Administrativ bemærkning af den 20. august 2024

Administrationen har efter sagens behandling på Socialudvalgets møde den 14. august 2024 vurderet, at sagen også skal fremsættes til Økonomiudvalgets indstilling. Det skyldes, at sagen omhandler principper, som vedrører kontrakter og styring af udgifter samt elementer som på tværs i kommunen kan få økonomiske og personalemæssige konsekvenser, hvilket hører under Økonomiudvalgets ressortområde.

Sagens indhold

I de seneste år har der været store udgiftsstigninger på det specialiserede socialområde, som har udfordret kommunerne i forhold til at sikre den rette hjælp og støtte til alle, ligesom det har vanskeliggjort kommunernes udgiftsprioriteringer på de øvrige velfærdsområder.

For at imødegå udfordringerne på det specialiserede socialområde besluttede KKR Sjælland på mødet den 26. april 2023 at iværksætte et arbejde med fokus på, at:

1. styrke det kommunale samarbejde i forhold til køb hos private leverandører og
2. styrke det kommunale og regionalt samarbejde om tilbud – f.eks. i forhold til små målgrupper.

I forlængelse heraf blev nedsat en hurtigarbejdende udviklingsgruppe bestående af formanden for styregruppen for rammeaftalen, to direktører fra henholdsvis Køge og Vordingborg kommuner samt en handicap- og psykiatrichef fra Slagelse. Udviklingsgruppen fik tildelt ansvar for en udviklings- og forandringsproces, der skal forsøge at løse kommunernes udfordringer på det specialiserede socialområde.

Siden december 2023 har udviklingsgruppen arbejdet på et ambitiøst udviklingsprogram, som har til formål at:

1. Styrke konkurrence på døgn- og botilbudsmarkedet
2. Øge kvaliteten af den borgerrettede indsats
3. Knække den stigende udgiftskurve.

Udviklingsprogrammet bygger på en hypotese om, at et styrket samarbejde mellem kommunerne og Region Sjælland er en forudsætning for at lykkes.

Som en del af Aftale om kommunernes økonomi for 2022 blev Ekspertudvalget for socialområdet (Tranæs-udvalget) nedsat. Ekspertudvalget skulle blandt andet give anbefalinger til, hvordan man kan sikre en bæredygtig faglig og økonomisk udvikling på socialområdet. Ekspertudvalget afrapporterede deres arbejde primo april måned 2024 med lancering af 19 anbefalinger til kommunerne i forhold til udvikling af driften på det specialiserede socialområde.

Arbejdet i udviklingsgruppen har kørt parallelt med den afsluttede del af Ekspertudvalget for socialområdet. Udviklingsgruppen har naturligvis vurderet, om der er sammenhæng mellem udviklingsarbejdet i region Sjælland og de anbefalinger, som Ekspertudvalget har lanceret. Det er udviklingsgruppens vurdering, at der er et tydeligt sammenfald. Anbefalingerne fra Ekspertudvalget vil derfor blive inddraget i det videre arbejde i Region Sjælland, hvor det er relevant.

De tre fælleskommunale principper

De tre fælleskommunale principper er udviklet på baggrund af en bred inddragelsesproces, som omfatter:

- Sagsfremstilling om rådkast til fælleskommunale principper udsendt til de 17 kommuners fagudvalg og direktioner med tilbagemelding den 8. maj 2024
- To afholdte halvdagsseminarer om rådkast til principper for direktører og chefer – henholdsvis den 15. marts og den 26. april 2024
- Et afholdt halvdagsseminar med de faglige netværk under Rammeaftale Sjælland den 3. maj 2024
- Præsentation af rådkast til principper for direktører og chefer den 9. februar 2024
- Præsentation af rådkast til principper for relevante faglige netværksgrupper under Rammeaftale Sjælland den 9. februar og den 27. februar 2024
- Præsentation af rådkast til fælleskommunale principper på møde med de kommunale myndighedsledere den 7. februar 2024
- Dialogmøder med centrale aktører – herunder Socialtilsyn Øst, LOS, OK-fonden, Selveje Danmark og Region Sjælland i perioden 4. januar- 7. maj. 2024.

Inddragelsesprocessen har udmøntet sig i et omfattende materiale med tilbagemeldinger, som udviklingsgruppen efterfølgende har revideret principperne ud fra. Det nuværende forslag til tre fælleskommunale principper afviger derfor fra det rådkast, som fx blev forelagt de kommunale fagudvalg i maj 2024.

Forslag til tre fælleskommunale principper

De tre fælleskommunale principper (bilag 1) er:

1. Fælles om kontrakter og takster

- Vi anvender kun Standardkontrakter. De er obligatoriske.
(Formål: Styrke styringen af udgiftsudviklingen og øge gennemsigtighed i pris og vilkår)
- Vi har fokus på mindst mulig indgriben og progression i borgerens selvhjulpethed og indgår derfor tidsbegrænsede standardkontrakter
(Formål: Styrke styringen af udgiftsudviklingen og sammenhængen mellem pris og kvalitet)
- Vi afregner alene ud fra en takstoversigt, der er baseret på et åbent og gennemsigtigt beregningsgrundlag
(Formål: Styrke styringen af pris- og udgiftsudviklingen samt markedskonkurrencen)
- Vi indberetter udgiftsstigninger i døgn- og botilbud til Socialtilsyn Øst, hvis de overstiger 5 pct. Indberetningerne drøftes i Styregruppen for Rammeaftalen to gange om året. *(Formål: Styrke Socialtilsyn Øst's tilsyn med økonomien for derved at styrke styringen af pris- og udgiftsudviklingen og sammenhængen mellem pris og kvalitet).*

2. Fælles om kvalitet

- Vi anvender fælles principper og faglige begreber for sagsbehandling
(Formål: Styrke myndighed på tværs af kommuner, så de kan udøve indflydelse på såvel marked som kvalitet i den borgerrettede indsats)

private

(Formål: Bedre udnyttelse af kommunal og regional ledig kapacitet til styrket markedskonkurrence og kvalitet i den borgerrettede indsats)

- Vi sikrer en høj ensartet faglig kvalitet gennem et tæt samarbejde og dialog på tværs af kommunale myndigheder og leverandører
(Formål: Styrke den faglige kvalitet i den borgerrettede indsats og i opfølgningen herpå)
- Vi følger en fælles sagsproces i myndighed, så den borgerrettede indsats kan sammenlignes på tværs af leverandører
(Formål: Styrke myndighed på tværs af kommuner, så de kan udøve indflydelse på såvel marked som kvalitet i den borgerrettede indsats)
- Vi sikrer kvaliteten i de tilbud, vi driver gennem anvendelse af en fælles kvalitetsmodel
(Formål: Styrke den faglige kvalitet i såvel kommunale som i Regionens tilbud).

3. Fælles om botilbud

- Vi drøfter lukning eller ommærkning af bo- og døgntilbud tværkommunalt, før der træffes lokalpolitisk beslutning
(Formål: Styrke konkurrence på bo- og døgntilbudsmarked)
- Vi sikrer balance mellem udbud og efterspørgsel ved at gå sammen om etablering af døgn- og botilbud – fx ved brug af §60 selskaber, økonomisk underskuds-garanti eller bedre udnyttelse af eksisterende kapacitet
(Formål: Styrke konkurrence på bo- og døgntilbudsmarked)
- Vi afsøger om andre kommuner kan være med i et botilbud, før vi opretter et enkeltmandstilbud
(Formål: Styrke konkurrence på bo- og døgntilbudsmarked)
- Vi styrker samarbejdet og etablerer partnerskaber med aktører fra andre sektorer, herunder privat-offentlig (OPS, OPP), fonde og nonprofitorganisationer
(Formål: Styrke konkurrence på bo- og døgntilbudsmarked).

Alle principperne stemmer overens med Ekspertudvalgets arbejde og anbefalinger, og skal samlet medvirke til at løse udfordringerne på det specialiserede socialområdet i region Sjælland. F.eks. kan nævnes Ekspertudvalgets anbefaling vedrørende "Nye rammer for kapacitetsstyring og etablering af botilbudspladser til borgere med særligt komplekse behov og udadreagerende adfærd". For at imødegå monopoldannelse på botilbudsmarkedet har Udviklingsgruppen indgået en aftale med Region Sjælland om at stille ti pladser til rådighed for målgruppen med behov for de mest specialiserede indsatser (se principperne 2,2 og 3,3). Et andet eksempel er princip 1 "Fælles om takster og kontrakter", der har til formål at skabe gennemsigtighed i koblingen mellem indsats og pris, så der sikres viden om den konkrete indsats, der betales for. Princippet samsvarer med Ekspertudvalgets anbefaling vedrørende "Udvikling af nyt takstsystem for socialområdet".

Herudover ligger de tre fælleskommunale principper i god tråd med KL's delaftale med regeringen i maj 2024, hvor det fremgår, at der skal arbejdes videre med at realisere Ekspertudvalgets anbefalinger.

Juridisk grundlag for andre organiseringsformer

Udviklingsgruppen har fået udarbejdet to juridiske notater, der beskriver forskellige organiseringsformer på botilbudsområdet, herunder fælleskommunale, kommunale-regionale samt privat-offentlige samarbejder. Baggrunden herfor er at sikre et oplyst juridisk grundlag for forskellige organiseringsformer, og som et alternativ til enkeltkommuners oprettelse og drift af botilbud. Det juridiske overblik over organiseringsformer har til formål at skabe incitamenter til at styrke den kommunale og regionale andel af botilbud og samtidig skabe en større forpligtelse kommunerne imellem. Herudover er det intentionen at øge udbuddet af botilbud og dermed bidrage til at forstærke konkurrencebetingelser og markedsvilkår set ud fra et kommunalt perspektiv. De juridiske notater er vedlagt sagen som bilag 2: "Rammer for offentligt-privat samarbejde om botilbud" og bilag 3: "Notat om organisering af botilbud" samt bilag 4: "Bilag til notat om organisering af botilbud".

Retligt grundlag

Rammeaftale 2023-2024 på det specialiserede social- og undervisningsområde.

Af Kompetenceplanen fremgår, at Socialudvalget skal indstille til Byrådet jf. Tilbudsstrategi - sikring af kvalitet, pladser og fremtid.

Økonomiske og personalemæssige konsekvenser

Ingen bemærkninger.

Tværgående konsekvenser

Ingen bemærkninger.

Sagens videre forløb

Efter behandling af de fælleskommunale principper meldes Byrådets beslutning tilbage til KKR Sjælland.

Ved Byrådenes evt. godkendelse af de fælleskommunale principper udarbejdes en implementeringsplan, som vil blive forelagt relevante chefer og direktører på det specialiserede socialområde samt K17og KKR Sjælland i efteråret 2024.

Beslutning i Socialudvalget den 14. august 2024

Fraværende: Ingen

At 1: Godkendt.

Præsentationen fra mødet tilføjes mødereferatet.

Beslutning i Økonomiudvalget den 26. august 2024

Fraværende: Thomas Vesth (I)

At 1: Indstilles til Byrådets godkendelse.

At 2: Indstilles til Byrådet.

Beslutning i Byrådet den 26. august 2024

Fraværende: Anders Koefoed (V), Thomas Vesth (I)

At 1: Godkendt.

At 2: Taget til efterretning.

Bilag

24-012418-1	Bilag 1 - Oversigt over udviklingsprogrammets formål og de tre fælleskommunale principper
24-012418-2	Bilag 2 - Rammer for offentlig-privat samarbejde om botilbud
24-012418-3	Bilag 3 - Notat om organisering af botilbud
24-012418-4	Bilag 4 - Bilag til notat om organisering af botilbud
24-012418-6	Bilag 5 - Præsentation af fælleskommunale principper - link til video